

Päätöslauselma CM/ResCMN(2017)1

kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen täytäntöönpanosta Suomessa

(Ministerikomitea hyväksyi päätöslauselman 15. maaliskuuta 2017 ministerien sijaisten 1281. kokouksessa)

Ministerikomitea, kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen (jäljempänä "puiteyleissopimus") 24–26 artiklan nojalla toimien,

ottaa huomioon 17. syyskuuta 1997 annetun päätöslauselman Res(97)10, joka sisältää ministerikomitean hyväksymät säännöt puiteyleissopimuksen 24–26 artiklan mukaisista valvontajärjestelyistä,

ottaa huomioon päätöslauselman Res(97)10 antamisen yhteydessä hyväksytyin äänestysäännön,¹

ottaa huomioon Suomen 3. lokakuuta 1997 tallettaman ratifioimiskirjan,

palauttaa mieliin, että Suomen hallitus antoi neljättä puiteyleissopimuksen mukaista valvontakierrosta koskevan valtion raporttinsa 27. tammikuuta 2015, ja

on tarkastellut neuvoa-antavan komitean 24. helmikuuta 2016 antamaa neljättä lausuntoa,

hyväksyy seuraavat Suomea koskevat päätelmät:

Viranomaisia kehoitetaan ottamaan huomioon neuvoa-antavan komitean neljännen lausunnon I ja II osassa olevat huomiot ja suositukset. Viranomaisten olisi ryhdyttävä erityisesti seuraaviin toimiin tehostaakseen edelleen puiteyleissopimuksen täytäntöönpanoa:

---

¹ Hyväksyessään 17. syyskuuta 1997 päätöslauselman Res(97)10 ministerikomitea hyväksyi myös seuraavan säännön: "Puiteyleissopimuksen 24 artiklan 1 kappaleen ja 25 artiklan 2 kappaleen mukaiset päätökset katsotaan tehdyiksi, jos kaksi kolmannesta äänestävästä sopimuspuolten edustajista, mukaan lukien enemmistö niiden sopimuspuolten edustajista, joilla on oikeus olla ministerikomitean jäsenenä, kannattaa päätöstä."

Suosituksset välittömiksi toimiksi²

- Käynnistetään rakentava korkean tason vuoropuhelu saamelaisten kanssa, mahdollisesti hallituksen johtamalla foorumilla, jotta varmistetaan kaikkien osapuolten etujen huomioon ottaminen asianmukaisesti sekä kansallisessa lainsäädännössä että ratifioimalla ILO:n yleissopimus nro 169 alkuperäis- ja heimokansoista; vahvistetaan saamen kielten osaamista, ylläpidetään ja kehitetään saamelaisten kotiseutualueella mutta myös sen ulkopuolella asuvien saamelaisten kulttuuri-identiteettiä;
- tehostetaan pyrkimyksiä hyväksyä ja panna täytäntöön Suomen vuoden 2012 kansalliskielistrategiaan liittyvä toimintasuunnitelma sen takaamiseksi, että ruotsin kielen osaamista, näkyvyyttä ja läsnäoloa ylläpidetään koulutuksessa, hallinnossa, työmarkkinoilla ja väestön keskuudessa yleisesti;
- liennytetään etnisten ryhmien välillä lisääntyvien ennakkoluulojen ja jännitteiden ilmapiiriä tehostamalla pyrkimyksiä torjua kaikenlaista suvaitsemattomuutta, rasismia, muukalaisvihaa ja vihapuhetta erityisesti sosiaalisessa mediassa; tuomitaan viipymättä kaikki rasismien ja etnisen vihan ilmaukset julkisessa keskustelussa; lisätään yleistä tietoisuutta niistä oikeussuojakeinoista, jotka ovat käytettävissä viharikos- ja vihapuhetapauksissa; vahvistetaan lainvalvonnan ja oikeuslaitoksen roolia vihapuheen ja vihamotiiveihin perustuvien rikosten selvittämisessä ja rankaisemisessa; otetaan poliisin palvelukseen nykyistä enemmän vähemmistöjen edustajia.

Muut suositukset³

- Helpotetaan moni-identiteetin ja useisiin eri kielyhteisöihin kuulumisen ilmoittamista väestötietojärjestelmissä; kootaan eriytettyjä tietoja yhdenvertaisuudesta keinona ottaa käyttöön ja toteuttaa tehokasta politiikkaa, jolla edistetään vähemmistöjen suojelua ja yhdenvertaisuutta; ryhdytään tarvittaviin toimiin, joilla taataan saamelaisnimien merkitseminen julkisiin rekistereihin, passeihin ja muihin julkisiin asiakirjoihin siten, että kunnioitetaan saamen kielen diakriittisiä merkkejä;
- annetaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle asianmukainen poliittinen ja taloudellinen tuki, jotta se pystyy tehokkaasti harjoittamaan vakiintunutta tehtäväänsä suojella vähemmistöjä laajemman toimivaltansa puitteissa;
- varataan resurssit, joiden avulla jatketaan kansallisen romanipoliittisen ohjelman täytäntöönpanoa;⁴ edistetään romanien yhdenvertaisia mahdollisuuksia päästä

---

² Jäljempänä olevat suositukset esitetään puiteyleissopimuksen vastaavien artiklojen järjestyksessä.

³ Jäljempänä olevat suositukset esitetään puiteyleissopimuksen vastaavien artiklojen järjestyksessä.

koulutukseen, etenkin heidän yhdenvertaista pääsyään toisen ja kolmannen asteen koulutukseen tarjoamalla kunnille kannustimia tämän edistämiseksi; keskitytään aikuiskoulutukseen ja työllistymiseen, muun muassa vähentämällä työmarkkinoille pääsyyn liittyvää syrjintää;

- tehostetaan pyrkimyksiä varmistaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja on asianmukaisesti saatavilla jokaisen ensimmäisellä kielellä, erityisesti ruotsin ja saamen kielillä, ja että hallinnon uudistusten yhteydessä taataan vähemmistöihin kuuluvien kielelliset oikeudet;
- tuetaan edelleen tosiasiallista pääsyä saamenkieliseen koulutukseen saamelaisen kotiseutualueella ja kehitetään lisää mahdollisuuksia osallistua saamenkieliseen koulutukseen muualla maassa siellä, missä saamelaislapsia on huomattavan paljon ja tällaiselle koulutukselle on riittävästi kysyntää;
- varmistetaan, että samalla, kun kunnioitetaan opetuksen hajasijoittamista, taannoin laaditut paikalliset opetussuunnitelmat ja oppikirjat kuvastavat asianmukaisesti etnistä moninaisuutta ja kaikkien vähemmistöjen historiallista olemassaoloa Suomessa; varmistetaan, että opettajat koulutetaan tehokkaasti ottamaan huomioon moninaisuuden ja edistämään kulttuurien keskinäistä kunnioitusta oppilaitoksissa;
- tarjotaan tehokas ja osallistava päätöksentekoon liittyvän viestinnän, kuulemisen ja vaikuttamisen kanava kaikille vähemmistöryhmille, erityisesti venäjän- ja karjalankielisille, nykyisten kuulemisjärjestelmien puitteissa; käynnistetään vuoropuhelu vähemmistökieliryhmien, kuten vironkielisten, kanssa siltä osin kuin he ilmaisevat kiinnostuksensa tulla puiteyleissopimuksen suojaamiksi;
- tehostetaan kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien mahdollisuuksia osallistua julkiseen elämään ja työllistyä julkishallinnon palvelukseen, erityisesti lainvalvontaan ja oikeuslaitokseen keskus- ja paikallistasolla, jotta viestitettäisiin selvästi suomalaisen yhteiskunnan arvostavan moninaisuutta; pyritään poistamaan työmarkkinoilta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien, kuten venäläisten, syrjintä.

---

4 Termejä "romanit ja travellerit" käytetään Euroopan neuvostossa käsitteenä, joka sisältää ne lukuisat eri ryhmät, joita Euroopan neuvoston työ tällä alalla koskee: yhtäältä a) romanit, sintit/manouchet, kaaleet, romanichelit, boyashit/rudarit; b) Balkanin egyptiläiset (egyptiläiset ja askaalit); c) itäiset ryhmät (domit, lomit ja abdaalit); sekä toisaalta sellaiset ryhmät kuin travellerit, jénishit ja hallinnollisen termin "gens du voyage" käsitteeseen kuuluvat väestöryhmät sekä ne, jotka identifioituvat romaneiksi.